

דמויות ירושלמיות

הינד והחוק

הרחוב שלולית. העוברים ושבים נצט' רים בשפת המדרכה, מהססים רגע קט, כאילו היה עליהם לשחות בבריכה עמו' קה והם אינם מטיבים לשחות. אחר אורזים כוח ועזו, משנסים את תמניהם — ויורדים „הימה“, תחת בליטת גגו' של כלום, בין שתי פירות מרובים, היור' קים מים בשפך קצץ, נצבים אנשים המיחלים למכונית. בינתיים אצות מכר' גיות אחרות ומשאירות אחריהן ים של קצץ, מפע של נתום, וזרוף של טפות רפש על מעיל מהודר של גברת אחת. בתוך בין סילוניהמים והמכוניות הר' טובות, מדרדרת געלה קטנה, עמוסת בצלים ירוקים — מהשוק מסתמא — ווג ילדים נוהגים בה. שלישי, הצעיר

המהלך, בימי סגריר אלה, ימי שלג וגשם, ברחובות ירושלים האפופים „עשן“, המזכיר משום־מה את הערפל הלונדוני הידוע, יראה את בני־האדם, ממחרים לדרכם, מכורבלים במעיליהם; הצהארונים מורמים, הידים תקועות עמוק־עמוק בכיסים; הגזו נטוי קמעא לפנים, המצחיה של הכובע השמוט מ' תירה את הפנים הקרות, המשוועות למעט חמימות־שלא־הא, לתנור השמלי של ימי שלום או סתם חממת־נפט. מעלה צחנה, הדמויות, מתגלות ונעלמות, צצות לרגע ונעלמות שוב בתוך ים־הרביבים, הדולף בלי־הרף, שעות ארוכות של יום' חורף־ירושלמי. רק דמויות מועטות בל בד, מנצצות ונקבעות בנפשך עת ארוכה ומעלות ההורים ממושכים...

העוור וכלבו

תחנת־מכוניות בטלביה, האנשים נצ' מדים לחומת־אבן־של־מש, דומה שהיא תספק להם מחסה מפני הרוח שיצא לשוט ברחובות ולהתל באנשים — מבדר שערותיו של זה והופך את מט' רייתו של זה. מעבר לרחוב, מסתמנת לפתע דמות תמירה; שערות הבחור שחורות כפחם, מתולתלות וסרוקות ככבוע. למרות מוגהאוויר הנוצף, הולך העלם זקוף וישר, כעשוי ללא־חת, רק שמאלו כפופה כלשהו למטה ואוחזת ברצועה־של־עור — בכלב.

מזי בוקר בבוקרו אץ העוור וכלב' בו דרך השכונה למסרתו. בצעהרים יחזור למקום־מגוריו ובשעות אחר־צהריים, הוא נחפז שוב לדרכו. מחיש פעמי דרך ים־שליסכות, של מכוניות מגיחות פתע מעבר לפנה; אץ — בין בני־אדם קשחים כאבן, המפריעים את רת־השועב, בין רחמנים־ביני־רחמנים הסופקים את כפיהם למראה, ובין ה„חתיקים“, שלדים העוור וכלבו הם חלק בלתי־נפרד מנוף־השכונה.

הכלב עושה את מלאכתו באמונה ונצור את בעליו, שומר עליו מכל מש' מר. אף גופו תמיר, שחור־זיפיו המכביר קים מתמוג בצבע החול אשר לבטנו וכפתו. אוניו מהודדות ואפו משרוב בוריות לכל עבר — מרחרת. מכונית עורכת תמרונים לפני המדרכה — הכלב מצפה בסבלנות. הדרך התפתה — ניץ קל, קשקוש בונב, בעליו הרגיש צועד בבטחה: הוא סומך על יידו. הגה כבר המדרכה שמגד. הדרך אליה חסומה — זוג מכוניות, סמוכות זו לזו, תופסות את השטח. הכלב מתקדם אליהן במהירות. נשמת הצופים נכבשת בקרבם. ההתנגשות בין האדם ושוליו המכוניות בלתי־נמנעת. מישהו מכין את עצמו לחוש לעזרה. הכלב ממשך לצ' עוד בבטחון גמור. הוא מכוון את בעליו, בעזרת עכוזו וזנבו השעיר, למעבר הצר — עשרים סנטימטרים — ששרו בין שתי־המכוניות. העוור פוסע באטיות ו... עובר, מבלי לגעת בכמו' גיות. הדמות נעלמת בערפל.

שנערכה בבית הספר ובה השתתף, הכי ריעה את הכף. הוא עמד על כך שטמור' נים בקרבו כשרונות ניכרים בשטח זה. משפתחו היתה עניה והוא נאלץ לתמוך בה, ומדוע זה, איסוף, לא ינסה להר' זיח את לחמו באמצעות המשחק? קשה היתה הדרך. כשהצליח לקבל תפקיד קטן באיוו להקת חובבים פוטר לו נאלץ לפרוש גם הלהקה שנודדה למר' חקים. אמו, שראתה את מצבו הקשה של הצעיר, הציעה לו באחד הימים לכתוב מחזה, אולי יאיר לו החזל פנים בדרך זו דווקא? ועמנאל היה שם הצעיר, ועל כן הפך ל„אדוארד“ ושם משפתחו: גולדנברג מצוין בשמו הנוכחי על ידי ה„ג“. בתקופה מאוחרת יותר בחר בשם משפחה: רובינסון. הוא שקד שבועות רבים על המחזה, בכל זאת היה בו הכח לקצרו לבסוף למערכה אחת בלבד, כשראה שהעלילה אינה מספיקה למחזה שלם, בן שלוש מערכות. המערכון שנקרא „פענוני המצפון“ סייע לו בקבלת עבודה בתיאטרון ודחיל. שאיפותיו היו גדולות, אך לא הצליח לגשת להגשמתן; המל' חמה העולמית האשונה סיכלה את חיותיו והצעיר נתגייס לצי האמרי קני. אחר שביית הנשק נדד מתיאטרון לתיאטרון עד אשר הצליח להתקבל ב„גויילד תיאטר“, שנוסד בסוף 1918 ללא אולם, ללא כל מחזה מיוחד וללא כל תפאורה והיה מבוסס על רעיון אחד בלבד: לתת לאמריקה תיאטרון אמנותי ראוי לשמו. רובינסון השתתף בכמה מחזות חשובים של סופרים יהודיים, כגון „המכונה המחברת“ של אלמר רייס או „שירת תייש“ של פרנץ ורפל; עוד בשנת 1923 השתתף בסרטו הראשון, בשם „הצעיר הבהיר“.

מעניין לציין כיצד הגיע אחד מגדולי שחקני הוליווד אל הבד. הוא לא היה מעונין בסרטים כלל, כששמע שעומדים להסריט את „הצעיר הבהיר“ בהאבאנה ביקש שינתו לו איהו תפקיד שהוא, הרי זה זמן רב משתוקק הוא לראות את בירת קובה. כך קיבל תפקיד של ישיש, לגורל תחבולות קטנות משלו, אדוארד חלה לפני שהגיעו להאבאנה ולא שיחק שם כלל את התפקיד הקטן אשר ניתן לו. האכזבה היתה קשה מאד והשתקן זקפה על חשבון האמנות החדשה הזאת הנקראית סרט. הוא חזר לתיאטרון והחליט לא להתענין עוד בסרטים לעולם, אחר גשוואוי עם השח' קנית גליידיס לוי, הסכים שוב לשחק תפקיד קטן, כדי שיוכל להמצא בתב' רתה. כך שיחק ב„החור בקיר“ בשנת 1929 וב„אלמנה משיקאגו“, עד אשר גאות לקבל על עצמו תפקיד מרכזי בשנת 1930 בסרט בשם „הקיסר הק' טן“. ההצלחה היתה עולמית, הסרט הפך לנכס צאן ברזל בתולדות הסרט. עד היום נקרא רובינסון „הקיסר הקטן“. מאז עשה רובינסון שלושה ארבעה סרטים לשנה, שרובם הוצג בהצלחה רבה בכל ארצות תבל. הוא הפך למסמל הגנגסטר האמריקני, אך אין כמוהו שחקן לתפקידיו אופי כגון ב„סיפורי מאנהאטאן“. הוא ניסה את כוחו בהצלחה גם בסרטים ביוגרפיים ועיצב את שתי דמויות יהודיות גבו' לות את מגלה הסלאווארסאן ד"ר אהר' לייך ואת האיש רויתר, אשר נתן לעולם את סוכנות החדשות. לפני כמה שנים ראינוהו בסרט „בלשי“ בלתי רגיל בשם „האשה בחלון“.

רובינסון קנה לו שם גם כאוסף חפצי אמנות וכיום נמצא בארמונו אחד האוספים הידועים בעולם. הוא קנה תחילה העתקי ציורים מפורסמים ועבר בהדרגה לקניית אוריגינאלים. כשקנה את ה„רקדנית בחופשה“ של דגאס היה מאושר לאין שעור. במידה שהצי' ליח בעולם הבדים קנה לו ציורים חשובים ויקרים יותר. פעם חלם על פתיחת מוזיאון גדול בירושלים בקנה מידה בינלאומי.

נקחה שביקורו בארץ יגביר את מסירותו לעניינו הלאומי.

אדוארד ג. רובינסון

(המשך מעמוד 3)

בות, בעל הפנים הפקחים והעינים העי' רות הלוטטות, צעד באון. כשנודע הר' בר לתונאים ולצלמים, מיד עטו עליו. כך הפך רובינסון למרכז ההפגנה הגי' דולה של רבבות רבות. רובינסון נשא באותו מעמד נאום נלהב בו אמר בין השאר:

— לאחר שראיתי בצרפת אלפי קב' רות של גיבורינו שנפלו במערכה נגד הפאשיזם, הרי תופעה כזו של הופעת סמית בעיר ובמוסד חינוכי שמתפקידו לחנך את הדור האמריקני הצעיר למי' דות יפות, תופעה כזו מועזת וכמעט קשה להאמין למראה העינים. אסור לה' ניח לפוגרום שישלט על אמריקה. זה הוא הקרב האחרון שלנו. אסור לנו להפסיד בה... *

אפיונה אחת היא מני רבות בחיי רובינסון, זוהי סיסמתו: אסור להניח לפוגרום להשתלט על אמריקה. ובשעה שאחרים תמנו את ראשיהם בחול כדוג' מת בת היענה וסברו שאין רואים אותם, יצא רובינסון למלחמה גלויה. לא לשווא היה בחור ישיבה, אך גם לאחר שהיה לשחקן האופי הגדול לא שכח את יחרותו. *

נולד בבוקארשט ב'12 בדצמבר 1893, אך משפתחו עברה לאמריקה והתאזרח בה בהיותו עוד צעיר לימים. למד בניור' יורק וסיים את למודיו באוניברסיטת קולומביה, בה הוכתר בתואר „מאסטר אוף ארטס“. בנעוריו רצה להיות רב, אחרי כן עורך דין, אך אחת ההצעות

ירושלים - אביב - חיפה

בקרוב פתיחת תמר קולנוע

פסג' רח' אלנבי 100 תל אביב

עם הסרט הגרנדיוזי בעל ההצלחה העולמית של קרול ריד

ההאדם השלישי

סרט „מורוס פילם“

„הם יגיעו מחר“

בתיאטרון הקאמרי

מלון ציון

מסכת מצודן וכשר

מקסימום נוחיות

הדריהכרמל חיפה

סלפון 4465

פונגנים

מר מנדלבאום ותזמרתו

בשבת תה בשעה 5

פסנתרים

מפירמות ידועות — במבחר גדול ופטרמן את יון תיא, רח רשי

מאת פוטו ברנר תבקש איך במצמחה להשתמש

בקנותך מצמחה, חלקים, פילמים, פלטות, נייר וכו', עומד לרשותך נסיוני של 25 שנים. בתור בית מסחר ראשון במקצוע. סיתוח, העתקות, הגדלות, מכירה, קניה, חלופה. סיתוח מיוחד של פילמים קטנים.

(EXTRA FINE GRAIN)

סלפון 4137

פוטו ברנר

חיפה רח החלומ' 31

פנת רח שפירא טו 4137